

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 3864
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 478
Ημερομ. Κατάθεσης: 3/2/2021

Περικλής Π. Μαντάς
Βουλευτής Μεσσηνίας
Νέα Δημοκρατία

Αθήνα, 03/02/2021

ΕΡΩΤΗΣΗ και ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Προς: Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Σπήλιο Λιβανό

Θέμα: «Πλήρης και καθολική προστασία της ΠΟΠ Ελιάς Καλαμάτας»

Αξιότιμε κύριε υπουργέ,

Η ΠΟΠ Ελιά Καλαμάτας αποτελεί ένα προϊόν άμεσα συνδεδεμένο με την πόλη της Καλαμάτας της οποίας φέρει το όνομα, αλλά και με την ευρύτερη περιοχή της Μεσσηνίας, όπου καλλιεργείται, συλλέγεται και τυποποιείται. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερο και μοναδικό προϊόν του οποίου η ονομασία προέλευσης προστατεύεται από ευρωπαϊκούς κανονισμούς και διεθνείς συμφωνίες.

Δυστυχώς στις ημέρες μας έχει διαμορφωθεί ένα ιδιαίτερα προβληματικό και αμφιλεγόμενο πλαίσιο που αφορά στην ΠΟΠ Ελιά Καλαμάτας. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη θητεία της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, εκδόθηκε η Απόφαση 3247/137259/6-12-2016 (ΦΕΚ 4044/Β/16.12.2016) με την οποία εντάχθηκε στον Εθνικό Κατάλογο Ποικιλιών ο όρος «Kalamata», ως συνώνυμο της ποικιλίας «Kalamon» (μαζί με τις ονομασίες «Kalamatiani», «Tsigkeli» και «Aetonychi»). Πολύ σύντομα όμως και μετά από έντονες αντιδράσεις κατά της απόφασης, αλλά και το ενδεχόμενο οργάνωσης κινητοποιήσεων, η Απόφαση αυτή ουσιαστικά αποσύρθηκε και αντικαταστάθηκε σχεδόν άμεσα από την 3401/144590/22-12-2016 (ΦΕΚ

Περικλής Π. Μαντάς
Βουλευτής Μεσσηνίας
Νέα Δημοκρατία

4460/B/30.12.2016), με την οποία αφαιρέθηκε ο όρος «Kalamata» από τα συνώνυμα της ποικιλίας «Kalamon».

Η κατάσταση φάνηκε ότι θα οδηγούνταν σε εξομάλυνση και πολλοί πίστεψαν ότι η απόπειρα εξίσωσης των προϊόντων ΠΟΠ με αυτά της απλής ποικιλίας, είχε οριστικά μταιωθεί. Δυστυχώς όμως οι ελπίδες διαψεύστηκαν και περίπου 14 μήνες αργότερα, χωρίς καμιά προειδοποίηση και εντελώς αιφνιδιαστικά, τα δεδομένα άλλαξαν ξανά. Τον Φεβρουάριο του 2018, με μια αποσπασματική απόφαση, την Υπουργική Απόφαση 331/20735 (ΦΕΚ 648/B/26.2.2018), γνωστή και ως απόφαση Αποστόλου, πραγματοποιήθηκε μια «φωτογραφική» αναθεώρηση του Εθνικού Καταλόγου Ποικιλιών, με μοναδική τροποποίηση την επανένταξη του όρου «Kalamata» στα συνώνυμα της ποικιλίας. Με τον τρόπο αυτό, ο όρος «Kalamata» ο οποίος ήταν μέχρι τότε αποκλειστικά συνδεδεμένος με τα προϊόντα ΠΟΠ Ελιάς Καλαμάτας έχασε τη μοναδικότητά του. Ταυτόχρονα κάθε προϊόν επιτραπέζιας ελιάς ποικιλίας «Καλαμών», ανεξάρτητα από τον τόπο στον οποίο παράγεται, ουσιαστικά εξισώθηκε στα μάτια των καταναλωτών με τα προϊόντα ΠΟΠ, και κάθε «Ελιά Καλαμών» έγινε «Ελιά Καλαμάτας», καταργώντας έτσι στην πράξη την προστασία του ονόματος που μέχρι εκείνη τη στιγμή υπήρχε.

Είναι φανερό ότι η απόφαση Αποστόλου αποτέλεσε μια έμμεση αλλά αποτελεσματική μέθοδο παράκαμψης των ιδιαίτερων απαιτήσεων και προδιαγραφών που οφείλουν να πληρούν τα προϊόντα ΠΟΠ Ελιάς Καλαμάτας. Η κίνηση αυτή είχε ως στόχο την εκμετάλλευση της ιδιαίτερης θέσης στην αγορά που κατείχε μέχρι εκείνη τη στιγμή η Ελιά Καλαμάτας ως ένα ΠΟΠ προϊόν, ενώ παράλληλα υπονομεύθηκαν και καταστρατηγήθηκαν βασικές αρχές του σχετικού ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου και ειδικά ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός 1151/12 Άρθρο 13.2, όπου ορίζεται με απόλυτη

Περικλής Π. Μαντάς
Βουλευτής Μεσσηνίας
Νέα Δημοκρατία

σαφήνεια ότι «οι προστατευόμενες ονομασίες δεν δύναται να μεταπέσουν σε κοινές».

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για το θέμα και αναφορικά με τη χρήση των όρων «Ελιά Καλαμάτας» / «Kalamata Olives», η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφανθεί διευκρινιστικά σε τρεις (3) διαφορετικές περιπτώσεις:

1. Ερώτημα E-002829/2015– Απάντηση κ. Hogan

Η ονομασία «Ελιά Καλαμάτας» καταχωρίστηκε ως προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) στις 21 Ιουνίου 1996 κατόπιν αιτήματος της ελληνικής κυβέρνησης με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/96 της Επιτροπής.

Οι επιχειρηματίες που δεν τηρούν τις προδιαγραφές για την εν λόγω ΠΟΠ, συμπεριλαμβανομένης της περιοχής παραγωγής, δεν έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν την ονομασία «Kalamata olives» στην ΕΕ.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ, οι επιχειρηματίες που χρησιμοποιούν για εμπορικούς σκοπούς ονομασίες όπως «Kalamata olives» για ελιές που παράγονται εκτός της οριοθετημένης περιοχής της ΠΟΠ, υφίστανται τις συνέπειες της μη τήρησης των κανόνων της ΕΕ.

2. Ερώτημα E-000459/2017 – Απάντηση κ. Hogan

Η ονομασία Ελιά Καλαμάτας είναι καταχωρισμένη ως προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) από το 1996. Αναφέρεται στις επιτραπέζιες ελιές που παράγονται σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή από την ποικιλία «Καλαμών».

Η ονομασία της ποικιλίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί υπό τις εξής προϋποθέσεις:

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Περικλής Π. Μαντάς
Βουλευτής Μεσσηνίας
Νέα Δημοκρατία

α) ότι το προϊόν προέρχεται από την εν λόγω ποικιλία

β) ότι δεν παραπλανούνται οι καταναλωτές

γ) ότι η χρήση δεν συνιστά αθέμιτο ανταγωνισμό και

δ) ότι η χρήση δεν εκμεταλλεύεται τη φήμη της ΠΟΠ.

Μόνον η ΠΟΠ μπορεί να περιγράφεται με χρήση της εν λόγω καταχωρισμένης ονομασίας «Ελιά Καλαμάτας» και να συνοδεύεται από τον επίσημο λογότυπο ΠΟΠ της ΕΕ.

3. Ερώτημα 004397/2020 – Απάντηση κ. Wojciechowski

Όσον αφορά το κατά πόσον συμμορφώνεται με το δίκαιο της Ένωσης η χρήση των ονομασιών «Καλαμάτα» για την περιγραφή των ελιών της ποικιλίας «Καλαμών» που δεν καλύπτονται από την προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) «Ελιά Καλαμάτας», οι κυρίες και οι κύριοι βουλευτές καλούνται να ανατρέξουν στην απάντηση στη γραπτή ερώτηση Ε - 000459/2017.

Η χρήση της ονομασίας μιας ποικιλίας δεν παραβιάζει αυτοδικαίως την προστασία που περιβάλλει τις γεωγραφικές ενδείξεις (ΓΕ), είτε πρόκειται για ΠΟΠ είτε για ΠΓΕ (προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις).

Μόνον η ΠΟΠ μπορεί να περιγράφεται με χρήση της εν λόγω καταχωρισμένης ονομασίας «Ελιά Καλαμάτας» και να συνοδεύεται από τον επίσημο λογότυπο ΠΟΠ της ΕΕ, χάρη στον οποίο οι καταναλωτές μπορούν να εντοπίζουν το καταγόμενο προϊόν ΠΟΠ στην αγορά.

Πρωτίστως υπεύθυνες για την επιβολή των κανόνων για την προστασία των καταχωρισμένων ονομασιών στην αγορά είναι οι εθνικές αρχές. Αυτές υποχρεούνται να λαμβάνουν τα κατάλληλα διοικητικά και δικαστικά μέτρα για την πρόληψη ή την παύση της παράνομης χρήσης των γεωγραφικών ενδείξεων.

Περικλής Π. Μαντάς
Βουλευτής Μεσσηνίας
Νέα Δημοκρατία

Με βάση τις απαντήσεις των αρμόδιων Ευρωπαϊών Επιτρόπων είναι φανερό ότι:

- Η ποικιλία της ελιάς είναι «Καλαμών» και όχι «Καλαμάτας».
- Η ΠΟΠ Ελιά Καλαμάτας είναι ελιά της ποικιλίας «Καλαμών» που παράγεται με βάση τις προδιαγραφές ΠΟΠ σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή.
- Προκειμένου να πραγματοποιηθεί χρήση της ονομασίας της ποικιλίας, πρέπει να πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις, μία εκ των οποίων είναι να μην πραγματοποιείται εκμετάλλευση της φήμης της ΠΟΠ.

Επιπλέον, πέραν των ανωτέρω ζητημάτων, τίθενται σοβαρά ερωτηματικά για τις ενέργειες της πρώην ηγεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναφορικά με την ενημέρωση των ευρωπαϊκών θεσμών γύρω από το θέμα. Όπως προαναφέρθηκε, αρχικά στις 6 Δεκεμβρίου 2016 εντάχθηκε στον ελληνικό Εθνικό Κατάλογο Ποικιλιών ο όρος «Kalamata», ως συνώνυμο της ποικιλίας «Kalamon». Προφανώς υπήρξε άμεση σχετική ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από το Ελληνικό Υπουργείο, δεδομένου ότι στον αντίστοιχο ευρωπαϊκό κατάλογο Fruit Reproductive Material Information System (FRUMATIS), ο όρος «Kalamata» εμφανίζεται ως συνώνυμος της ποικιλίας «Kalamon», με ημερομηνία της σχετικής εγγραφής την 06-12-2016. Ωστόσο, όταν εκδόθηκε η νέα Υπουργική Απόφαση στις 22 Δεκεμβρίου 2016 με την οποία αφαιρέθηκε ο όρος «Kalamata», το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δεν ενημέρωσε αυτή τη φορά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με αποτέλεσμα ο ευρωπαϊκός κατάλογος FRUMATIS να εξακολουθήσει λανθασμένα να αναφέρει τον όρο «Kalamata».

Τα ανωτέρω βήματα πιστοποιούνται και από την ακόλουθη απάντηση του αρμόδιου Ευρωπαίου Επιτρόπου:

Περικλής Π. Μαντάς
Βουλευτής Μεσσηνίας
Νέα Δημοκρατία

4. Ερώτημα E-005399/2017– Απάντηση κ. Andriukaitis

- 1. Κάθε κράτος μέλος κοινοποιεί στην Επιτροπή, το συντομότερο δυνατό, την καταχώριση ποικιλίας στο μητρώο ποικιλιών οπωροφόρων φυτών. Με βάση τις πληροφορίες που λαμβάνει, η Επιτροπή δημοσιοποιεί σε ηλεκτρονική μορφή κοινό κατάλογο των ποικιλιών που περιλαμβάνονται στα μητρώα ποικιλιών των κρατών μελών, που αποκαλείται Πληροφοριακό σύστημα σχετικά με το αναπαραγωγικό υλικό οπωροφόρων (FRUMATIS).*
- 2. Τα κράτη μέλη έχουν την ευθύνη να ενημερώνουν την Επιτροπή, το συντομότερο δυνατό, για τυχόν μεταβολές στα οικεία μητρώα ποικιλιών, και στη συνέχεια επικαιροποιούνται οι πληροφορίες του FRUMATIS.*
- 3. Οι ελληνικές αρμόδιες αρχές υπέβαλαν το εθνικό τους μητρώο ποικιλιών στο FRUMATIS σύμφωνα με τους νέους ενωσιακούς κανόνες που θεσπίστηκαν με την οδηγία 2014/97/ΕΕ, τους οποίους τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόζουν από την 1η Ιανουαρίου 2017. Ωστόσο, δεν κοινοποίησαν στην Επιτροπή τη συνακόλουθη απάλειψη της ονομασίας «Καλαμάτα» από το μητρώο τους. Όταν η Επιτροπή ενημερώθηκε, απέστειλε επίσημη επιστολή στις ελληνικές αρμόδιες αρχές ζητώντας τους να απαλείψουν την ονομασία «Καλαμάτα» από το εθνικό τους μητρώο ποικιλιών. Η Επιτροπή, αφού λάβει το τροποποιημένο μητρώο ποικιλιών, θα επικαιροποιήσει το FRUMATIS.*

Γίνεται ξεκάθαρο λοιπόν ότι, με ευθύνη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατά την θητεία του κ. Αποστόλου, ουδέποτε απεστάλη το τροποποιημένο ελληνικό μητρώο ποικιλιών ώστε να υπάρξει επικαιροποίηση του FRUMATIS, παρά το γεγονός ότι από τις 30-12-2016 (ημερομηνία δημοσίευσης σε ΦΕΚ της 3401/144590) έως τις 26-02-2018 (ημερομηνία δημοσίευσης σε ΦΕΚ της 331/20735) ο όρος «Kalamata» είχε απαλειφθεί από τον ελληνικό Εθνικό Κατάλογο Ποικιλιών, ενώ μέχρι

Περικλής Π. Μαντάς
Βουλευτής Μεσσηνίας
Νέα Δημοκρατία

και σήμερα στο FRUMATIS, η ημερομηνία τελευταίας ανανέωσης για την ποικιλία «Kalamon» παραμένει η 06-12-2016.

Το πρόβλημα τέλος μεγεθύνεται μέσω των διμερών εμπορικών συμφωνιών που συνάπτει από το 2016 μέχρι σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση με άλλα κράτη, δεδομένου ότι εφόσον ένας όρος δεν προστατεύεται στη χώρα προέλευσής του, τότε δεν προστατεύεται και στο κράτος με το οποίο η ΕΕ συνάπτει την εκάστοτε εμπορική συμφωνία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μπορούν να διακινηθούν χωρίς κανέναν περιορισμό, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο, ελιές ποικιλίας «Καλαμών», φέροντας την ονομασία «Kalamata olives», γεγονός που έχει καταστροφικά αποτελέσματα για την εμπορευσιμότητα των ελληνικών προϊόντων. Αυτά δε τα προϊόντα επιτραπέζιας ελιάς μπορούν να προέρχονται από την Κίνα, τον Καναδά ή τη Ν. Αφρική και να έχουν ως βασικό τους συστατικό τις απλές τοπικές ελιές της εκάστοτε περιοχής, εκμεταλλευόμενα όμως την παγκόσμια φήμη της αυθεντικής ελληνικής ΠΟΠ Ελιάς Καλαμάτας, που επί της ουσίας έχει πάψει να προστατεύεται, μετά από ενέργειες της ελληνικής πλευράς.

A. Κατόπιν των ανωτέρω, ερωτάσθε:

- 1. Ποια ήταν η απάντηση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στο αίτημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για επικαιροποίηση του εθνικού μητρώου ποικιλιών και του FRUMATIS, όπως αναφέρεται στην απάντηση του κ. Andriukaitis στο ερώτημα E-005399/2017;**
- 2. Με ποιον τρόπο το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ενημέρωσε ως όφειλε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την έκδοση της απόφασης 3401/144590/22-12-2016 (ΦΕΚ 4460/Β/30.12.2016), με**

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Περικλής Π. Μαντάς
Βουλευτής Μεσσηνίας
Νέα Δημοκρατία

την οποία αφαιρέθηκε ο όρος «Kalamata» από τα συνώνυμα της ποικιλίας «Kalamon»;

3. Συνεχίζει να αποτελεί πολιτική του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων η μετατροπή του ενωσιακά προστατευόμενου όρου «Kalamata» σε γενικό όρο, ως συνώνυμο της ποικιλίας «Kalamon», γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με όσα προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 1151/2012, άρθρο 13.2 και τον Κανονισμό (ΕΕ) 637/2009, άρθρο 2.2;
4. Σε ποιες ενέργειες προτίθεται να προβεί η ελληνική κυβέρνηση προκειμένου να αποκατασταθεί η νομιμότητα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, αναφορικά με την προστασία της ΠΟΠ Ελιάς Καλαμάτας;
5. Με ποιους τρόπους θωρακίζονται τα προστατευόμενα ελληνικά τοπικά προϊόντα, όπως η ΠΟΠ Ελιά Καλαμάτας, από την πιθανή κατάχρηση των ονομάτων τους, εφόσον η ιδιαίτερη ονομασία τους μπορεί εύκολα να χαρακτηριστεί ως ονομασία ποικιλίας, ακολουθώντας την πρακτική της απόφασης Αποστόλου;

Β. Επίσης παρακαλείσθε για την κατάθεση στη Βουλή των ακόλουθων εγγράφων:

1. Υπηρεσιακή εισήγηση προς την τότε ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προκειμένου να εκδοθεί η Απόφαση 3247/137259/6-12-2016 (ΦΕΚ 4044/Β/16.12.2016).

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Περικλής Π. Μαντάς
Βουλευτής Μεσσηνίας
Νέα Δημοκρατία

- 2. Υπηρεσιακή εισήγηση προς την τότε ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προκειμένου να εκδοθεί η Απόφαση 3401/144590/22-12-2016 (ΦΕΚ 4460/Β/30.12.2016).**
- 3. Υπηρεσιακή εισήγηση προς την τότε ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προκειμένου να εκδοθεί η Απόφαση 331/20735 (ΦΕΚ 648/Β/26.2.2018).**

Ο ερωτών και αιτών βουλευτής

Περικλής Π. Μαντάς
Βουλευτής Μεσσηνίας